

III. Hospodaření územních rozpočtů

Úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu na rok 2011 se dotkla rovněž příjmové části rozpočtů územních samosprávných celků. Oproti předchozímu roku došlo k částečnému krácení neinvestičních i investičních dotací poskytovaných krajům a obcím ze státního rozpočtu. Současně však bylo předpokládáno, že tento propad bude kompenzován, neboť obce a kraje budou v tomto roce participovat, v souladu s platnou úpravou rozpočtového určení daní, na dodatečných daňových příjmech plynoucích z realizace opatření obsažených v programovém prohlášení vlády a z dalších opatření, která mají vliv na výši daňových příjmů obcí a krajů (například zdanění příspěvků na stavební spoření, snížení slevy na dani na poplatníka).

V případě dotací poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl. m. Prahy, které jsou rozpočtovány v kapitole Všeobecná pokladní správa (přílohy č. 5, 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2011), došlo ke snížení příspěvku na výkon státní správy oproti předchozímu roku o 1,9 mld. Kč. Ke krácení došlo především u příspěvku pro obce včetně hl. m. Prahy, v případě krajů bylo provedeno krácení nižším procentem, neboť kraje, na rozdíl od obcí, neobdržely v roce 2010 žádné prostředky za účelem odstranění disproporcí mezi výší výdajů na financování agend státní správy a příjmy na jejich krytí. Účelem snížení příspěvku na výkon státní správy bylo dosažení úspor schválených v usnesení vlády č. 563 ze dne 11. srpna 2010, na druhé straně však mělo být snížení tohoto příspěvku kompenzováno dodatečnými daňovými příjmy.

S cílem zjistit dopady snížení příspěvku na výkon státní správy na jednotlivé obce a zároveň ověřit, zda bude kompenzace snížení tohoto příspěvku formou navýšení daňových příjmů obcí v systému rozpočtového určení daní dostatečná, byla počátkem roku 2011 provedena analýza dopadů přijatých opatření. Její výsledky však prokázaly, že kompenzace snížení příspěvku na výkon státní správy pro obce formou participace na dodatečných daňových příjmech je v případě některých obcí nedostatečná. Ministerstvo financí proto v rámci návrhu novely zákona č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu na rok 2011, který byl předložen do Poslanecké sněmovny v lednu 2011, navrhlo zvýšit v kapitole Všeobecná pokladní správa ukazatel „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ o částku zhruba 0,2 mld. Kč.

Úsporná opatření se projevila také v části investičních dotací rozpočtovaných v kapitole Všeobecná pokladní správa v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“. Nízkou úrovní výdajů na tyto programy ve srovnání s předcházejícími lety pokračují úsporná opatření nastavená z důvodu ekonomické situace již ve státním rozpočtu na rok 2010. V oblasti financování investic je však současně u obcí i krajů předpokládáno pokračující intenzivní využívání prostředků EU uvolňovaných prostřednictvím regionálních operačních programů.

Z hlediska struktury transferů poskytovaných územně samosprávným celkům z ostatních kapitol státního rozpočtu nedošlo oproti předcházejícím rokům k významnějším změnám. Kapitolou s největším objemem transferů určených pro obce a hl. m. Prahu zůstává kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí, z níž jsou převáděny neinvestiční dotace určené zejména na příspěvek na péči, na dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým, jejichž výplatu příjemcům zprostředkovávají obce a hl. m. Praha. Pro rozpočty krajů představuje nejvýznamnější zdroj transferů kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, z níž jsou převáděny dotace na přímé náklady pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli.

Letošní rok je v pořadí druhým rokem realizace účetní reformy a provozu centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS), v němž jsou shromažďovány a zpracovávány účetní a finanční výkazy zasílané vybranými účetními jednotkami. Na rozdíl od předchozího roku, kdy kraje, obce, dobrovolné svazky obcí a Regionální rady regionů soudržnosti předávaly do CSÚIS své účetní a finanční výkazy poprvé až v červenci 2010 (s údaji k datu 31. března a 30. června 2010), a kdy bylo zavedení nového systému předávání výkazů provázeno dílčími problémy (registrace účetních jednotek, neúplnost výkazů, chybné zpracování výkazů, zpoždění), probíhá v letošním roce předávání a zpracování výkazů bez zásadnějších problémů. Vybrané účetní jednotky územních rozpočtů předávají účetní a finanční výkazy ve stanovených termínech a požadované kvalitě.

Ve státním rozpočtu na rok 2011 bylo předpokládáno, že trend deficitního hospodaření místních rozpočtů bude pokračovat, avšak deficit bude nižší nežli v předchozích dvou letech (v roce 2009 byl vykázán souhrnný schodek 25,9 mld. Kč, při přípravě návrhu státního rozpočtu na letošní rok bylo odhadováno, že hospodaření místních rozpočtů v roce 2010 skončí s deficitem 13,1 mld. Kč, ve skutečnosti však byl deficit pouze 1,2 mld. Kč). Pro rok 2011 byl celkový schodek místních rozpočtů predikován ve výši 11,1 mld. Kč, z toho u obcí ve výši 7,7 mld. Kč, u krajů ve výši 3,1 mld. Kč a dobrovolných svazků obcí ve výši 0,3 mld. Kč. U Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionálních rad“ bylo předpokládáno vyrovnané hospodaření.

Podle zpřesněné predikce na rok 2011 se předpokládá, že hospodaření územních rozpočtů skončí v tomto roce s deficitem v celkové výši 1,6 mld. Kč. Záporný výsledek hospodaření je předpokládán v rozpočtech obcí, a to ve výši 3,6 mld. Kč, naopak v rozpočtech krajů je očekáván přebytek ve výši 1,8 mld. Kč.

Hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad za 1. pololetí 2011 je provedeno samostatně k rozpočtu po změnách (dále jen k rozpočtu).

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad

Celkové příjmy krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen DSO) a regionálních rad dosáhly **203,4 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím předchozího roku byly nižší o 28,0 mld. Kč a plnění předpokladů rozpočtu činilo 45,8 %. V poklesu příjmů se promítá několik vlivů, vedle nižšího než rozpočtem předpokládaného růstu daňových příjmů, je to pokles v části přijatých transferů, který byl způsoben především časovým posunem převodu prostředků na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi (v červnu byla zaplacená jen menší část zálohy na 3. čtvrtletí, zatímco v roce 2010 byla v červnu zaplacená záloha celá, část nevyplacené zálohy na letošní 3. čtvrtletí činí zhruba 14,8 mld. Kč). Výši přijatých transferů dále ovlivnila úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu ve vztahu k rozpočtům krajů a obcí, a rovněž i prozatím nižší převody transferů ze státního rozpočtu do rozpočtů regionálních rad a jejich čerpání na úrovni obcí, DSO a krajů. K meziročnímu snížení příjmů územních rozpočtů došlo také v části nedaňových a v části kapitálových příjmů.

Vývoj příjmů územních rozpočtů v 1. pololetí byl méně příznivý nežli v jednotlivých pololetích předchozích let. Poprvé od roku 2002 byl vykázán pokles příjmů oproti prvnímu pololetí předchozího roku, a to i při vyloučení vlivu časového posunu převodu transferů z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Pokles příjmů oproti pololetí předchozího roku byl vykázán na všech stupních územních rozpočtů.

Tabulka č. 60: Bilance příjmů a výdajů územn. rozpočtů k 30.6.2011 po konsolidaci (v mil. Kč)

	územní rozpočty celkem				stupně územních rozpočtů skutečnost k 30.6.2011		
	skutečnost k 30.6.2010	rozpočet 2011 po změnách	skutečnost k 30.6.2011	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	231 417,4	443 794,6	203 416,9	45,8	134 621,5	70 240,3	6 964,8
z toho:							
Daňové příjmy	98 226,2	200 000,0	96 290,1	48,1	74 027,5	22 262,5	.
Nedaňové příjmy	16 314,2	33 230,0	15 363,2	46,2	13 516,1	2 497,8	112,6
Kapitálové příjmy	7 008,7	16 060,0	3 713,2	23,1	3 470,2	243,0	0,0
Přijaté transfery	110 152,4	194 504,6	88 077,0	45,3	43 616,3	45 237,0	6 859,0
Výdaje celkem	191 344,9	454 938,5	185 991,3	40,9	122 566,4	66 666,0	5 137,7
z toho:							
Běžné výdaje	153 091,6	315 764,1	154 348,0	48,9	95 962,6	61 023,0	529,0
Kapitálové výdaje	38 253,3	139 174,4	31 643,3	22,7	26 603,8	5 643,0	4 608,7
Saldo příjmů a výdajů	40 072,5	-11 143,9	17 425,6	.	12 055,1	3 574,3	1 827,1

Poznámka: Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 449/2009 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti.

Příjmy obcí a DSO tvořily 66,2 % celkových příjmů územních rozpočtů (včetně regionálních rad), ve srovnání s pololetím předchozího roku se tento podíl zvýšil o 4,4 procentního bodu.

Nejvýznamnějším zdrojem financování činnosti krajů byly transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, které v souhrnu tvořily 64,1 % celkových příjmů krajských rozpočtů, podíl daňových příjmů činil 31,7 %. Naproti tomu u obcí a DSO představují hlavní zdroj financování daňové příjmy, které se ve sledovaném období na celkových příjmech obcí a DSO podílely ve výši 55,0 %. Transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů, od krajů a regionálních rad tvořily 27,5 % příjmů obecních rozpočtů. Zdrojem příjmů regionálních rad jsou transfery poskytované ze státního rozpočtu, které zahrnují jak prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), tak vlastní zdroje státního rozpočtu, v souhrnu tvořily 96,5 % celkových příjmů regionálních rad.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **186,0 mld. Kč**, což znamená meziroční snížení zhruba o 5,3 mld. Kč (tj. o 2,8 %). Plnění předpokladů rozpočtu činilo 40,9 %. Stejně jako v případě příjmů územních rozpočtů byl pokles jejich výdajů oproti předcházejícímu pololetí vykázan poprvé od roku 2002.

Hospodaření územních rozpočtů skončilo **přebytkem ve výši 17,4 mld. Kč**. Kladného salda bylo dosaženo na všech úrovních územních rozpočtů: v rozpočtech krajů 3,6 mld. Kč, v rozpočtech obcí a DSO 12,1 mld. Kč a v rozpočtech regionálních rad 1,8 mld. Kč. V pololetí předchozího roku činil přebytek hospodaření územních rozpočtů 40,1 mld. Kč, je však nutné vzít v úvahu, že obsahoval plnou výši zálohy na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji, které byly určeny k čerpání ve 3. čtvrtletí roku.

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) a regionálních rad byl vykázan ve výši **89,2 mld. Kč**. Oproti pololetí předchozího roku byl nižší o 16,0 mld. Kč.

Tabulka č. 61: Stav finančních prostředků na bankovních účtech krajů, obcí a DSO a regionálních rad k 30.6.2011 (v mld. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
kraje	2,1	5,4	6,1	5,3	10,1	13,0	29,3	31,5	29,2	16,7
obce a DSO	33,2	41,3	46,8	48,4	60,4	65,3	76,2	76,7	72,6	69,7
regionální rady	.	.	.	.	.	0,8	2,7	2,3	3,4	2,8
Celkem	35,3	46,7	52,9	53,7	70,6	79,1	108,2	110,5	105,2	89,2

Pozn.: Regionální rady zahájily svou činnost 1.7.2006

Převážná část tohoto poklesu je způsobena již zmíněným časovým posunem převodu části záloh na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi na 3. čtvrtletí, který se projevil především na účtech krajů, kde byl vykázán nižší stav finančních prostředků oproti pololetí minulého roku o 12,5 mld. Kč. Na bankovních účtech obcí a DSO se stav finančních prostředků snížil o 2,9 mld. Kč. V případě regionálních rad, kde pohyb na bankovních účtech souvisí především s časovým průběhem hodnocení, výběru a realizace projektů, se stav finančních prostředků na bankovních účtech snížil o 0,6 mld. Kč.

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajských rozpočtů dosáhly ve sledovaném období **70,2 mld. Kč** a ve srovnání pololetím předchozího roku byly o 16,9 mld. Kč nižší. Plnění předpokladů rozpočtu činilo 48,2 %. Výsledky rozpočtového hospodaření krajů v 1. pololetí tohoto roku do značné míry ovlivnil již zmiňovaný časový posun převodu části záloh na 3. čtvrtletí na přímé náklady na vzdělávání.

Vlastní příjmy krajů, které zahrnují daňové příjmy, nedaňové příjmy a kapitálové příjmy, dosáhly **25,0 mld. Kč** a oproti pololetí předchozího roku byly zhruba o 1,0 mld. Kč nižší. Vzhledem k nižšímu objemu přijatých transferů však podíl vlastních příjmů na celkových příjmech krajů ve srovnání s pololetím předchozího roku výrazně vzrostl, dosáhl 35,6 %, což je o 5,8 procentního bodu více nežli v pololetí předchozího roku.

Daňové příjmy krajů dosáhly **22,3 mld. Kč**, oproti pololetí předchozího roku byly nižší o 0,5 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu činilo 46,9 %).

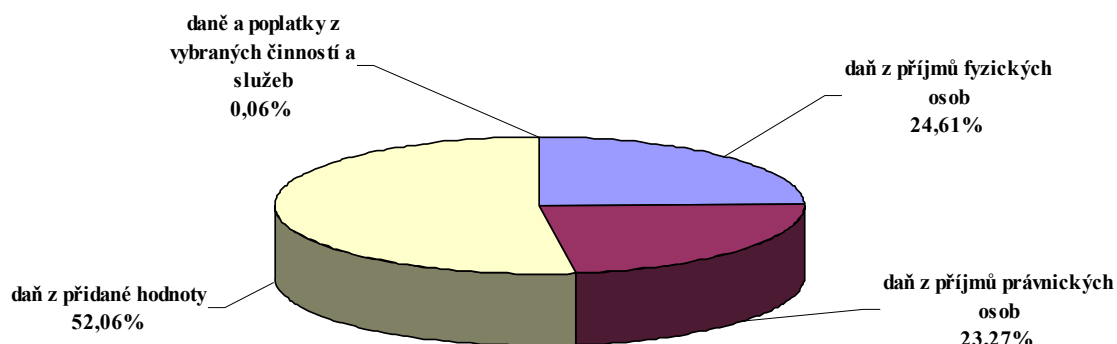
Tabulka č. 62: Příjmy krajů v 1. pololetí 2011 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2010	rozpočet 2011		skutečnost k 30.6.2011	% plnění rozpočtu	Index 2011/2010
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	22 766,9	47 500,0	47 500,0	22 262,5	46,9	97,8
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	5 207,0	12 700,0	12 700,0	5 478,1	43,1	105,2
daně z příjmů právnických osob	6 586,5	10 800,0	10 800,0	5 180,6	48,0	78,7
daň z přidané hodnoty	10 960,9	24 000,0	24 000,0	11 589,5	48,3	105,7
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	2 613,8	4 880,0	4 880,0	2 497,8	51,2	95,6
III. Kapitálové příjmy	583,5	980,0	980,0	243,0	24,8	41,6
Vlastní příjmy	25 964,2	53 360,0	53 360,0	25 003,3	46,9	96,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	61 194,9	88 424,1	92 406,0	45 237,0	49,0	73,9
Příjmy celkem (po konsolidaci)	87 159,1	141 784,1	145 766,0	70 240,3	48,2	80,6

Výnos daně z příjmů fyzických osob celkem činil 5,5 mld. Kč, proti pololetí předchozího roku vzrostl o 0,3 mld. Kč. Objemově nejvýznamnější část daně, tj. daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků dosáhla 4,9 mld. Kč, proti pololetí loňského roku byla vyšší o 0,2 mld. Kč. Výnos daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů zaučtovaný ve výši 0,4 mld. Kč se zvýšil pouze v řádu desítek milionů, a to na rozdíl od předpokladů rozpočtu na rok 2011, který v této části daně počítal s růstem podstatně vyšším

(např. v souvislosti se zdaňováním výsluh u příslušníků ozbrojených složek, zdaněním úroků ze stavebního spoření, jednorázovým 50% daňovým zatížením příspěvků poskytovaných u stavebního spoření). Tyto předpoklady však nebyly zcela naplněny (Ústavní soud svým nálezem ze dne 19.4.2011 zrušil mimo jiné ustanovení zákona č. 348/2010 Sb. o uvalení 50% srážkové daně na státní podporu stavebního spoření. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti (0,2 mld. Kč) zůstal zhruba na úrovni pololetí předchozího roku.

Graf č. 30: Struktura daňových příjmů krajů k 30.6.2011

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši 5,2 mld. Kč a jako u jediné z daní, které v souladu se zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří sdílené daňové příjmy rozpočtů krajů, byl vykázán pokles proti pololetí minulého roku. Výnos této daně byl nižší o 1,4 mld. Kč, tj. zhruba o 21,3 %.

Daň z přidané hodnoty, která tvoří nejvýznamnější součást daňových příjmů krajů, byla zaúčtována ve výši 11,6 mld. Kč a proti pololetí minulého roku byla vyšší o 0,6 mld. Kč. Plnění předpokladů rozpočtu činilo 48,3 %.

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **2,5 mld. Kč**, což představuje 51,2 % úrovně předpokládané rozpočtem. Proti pololetí minulého roku byly nižší o 0,1 mld. Kč, pokles byl vykázán především v objemově nejvýznamnějších položkách, kterými jsou odvody příspěvkových organizací (pokles z 0,9 mld. Kč v pololetí předchozího roku na 0,45 mld. Kč) a splátky půjčených prostředků od příspěvkových organizací (pokles ze 0,6 mld. Kč na 0,5 mld. Kč). Naproti tomu vzrostly příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy, příjmy z vlastní činnosti a příjmy z pronájmu majetku.

Kapitálové příjmy krajů byly zaúčtovány ve výši **0,2 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím loňského roku byly nižší o 0,3 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 24,8 %). Pokles byl vykázán především u příjmů z prodeje dlouhodobého majetku.

Nejvýznamnější zdroj financování krajských rozpočtů představují **transfery** poskytované ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří také některé převody z vlastních fondů. Celkový objem transferů přijatých do rozpočtů krajů činil **45,2 mld. Kč**, je to o 16,0 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku (plnění předpokladů rozpočtu 49,0 %). Výši transferů převedených do rozpočtů krajů značně ovlivnil již zmíněný časový posun převodu záloh na přímé náklady ve školství.

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly Všeobecná pokladní správa, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů, tzv. ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dále transfery z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy zahrnuje prostředky na financování výkonu přenesené působnosti vyplývající z I. i II. fáze reformy územní veřejné správy a prostředky v souvislosti s implementací soustavy Natura 2000. Dále jsou v příspěvku zahrnuty prostředky na zajištění inspekce kvality sociálních služeb a transferů státních dotací poskytovatelům sociálních služeb. Příspěvek na výkon státní správy nebyl pro rok 2011 valorizován (již druhým rokem). Přestože v konstrukci příspěvku nedošlo k zásadním změnám (dílčí úprava byla provedena pouze v souvislosti s aktualizací údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ohledně počtu sociálních služeb, které krajský úřad registruje a kontroluje), celkový objem příspěvku na výkon státní správy stanovený ve státním rozpočtu na rok 2011 proti roku 2010 klesá, a to zhruba o 0,1 mld. Kč. Důvodem je dodatečné násobení zjištěné hodnoty příspěvku koeficientem 0,91327 v závěru propočtu. Výsledný příspěvek tímto způsobem zohledňuje krácení prostředků s cílem dosáhnout úspor v rámci finančních vztahů k rozpočtům krajů v kapitole Všeobecná pokladní správa schválených usnesením vlády č. 563/2010. Příspěvek krajům byl krácen nižším procentem nežli příspěvek obcím, neboť kraje na rozdíl od obcí neobdržely v roce 2010 žádné prostředky za účelem odstranění disproporcí mezi výší výdajů na financování agend státní správy a příjmy na jejich krytí. Zároveň bylo v rozpočtu na rok 2011 předpokládáno, že kraje budou participovat na dodatečných daňových příjmech. Předpokládaný kladný efekt do rozpočtů krajů byl odhadován ve výši zhruba 1,1 mld. Kč.

Do konce června tohoto roku přijaly kraje ze státního rozpočtu z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu 0,5 mld. Kč.

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly v rozpočtu stanoveny v celkové výši 0,7 mld. Kč. Neinvestiční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč jsou určeny na tituly, které v etapě přípravy návrhu rozpočtu nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců (např. prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy). Investiční prostředky ve výši 0,5 mld. Kč jsou určeny na majetkové vypořádání pozemků pod silnicemi II. a III. tříd (usnesení vlády č. 1059/2005).

V rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa bylo v průběhu pololetí krajům převedeno 0,1 mld. Kč, přičemž se jednalo pouze o dotace neinvestiční.

Největší objem transferů přijímají kraje z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. V průběhu 1. pololetí byly z těchto zdrojů, v souladu se schválenými programy pro rok 2011, převedeny finanční prostředky v celkové výši 43,5 mld. Kč (bez kapitoly VPS), což znamená pokles o 12,5 mld. Kč oproti srovnatelnému období předchozího roku. Na celkovém objemu prostředků se podílí především neinvestiční transfery směřující do oblasti přímých nákladů na vzdělávání.

Tabulka č. 63: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2011 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	4,6	4,6		
Ministerstvo zahraničních věcí	1,3	1,3		
Ministerstvo obrany	1,5	1,5		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	707,1	687,3	19,8	
Ministerstvo vnitra	88,3	87,5	0,8	
Ministerstvo životního prostředí	31,4	10,9	20,5	
Ministerstvo pro místní rozvoj	47,4	31,0	16,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	37,4		37,4	
Ministerstvo dopravy	1 177,2	1 177,2		
Ministerstvo zemědělství	38,6	9,2	29,4	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	41 189,1	41 073,3	115,8	
Ministerstvo kultury	35,2	32,2	3,0	
Ministerstvo zdravotnictví	7,1	7,1		
Národní fond	143,2	18,0	125,2	
VPS - transfery v rámci souhm. dotačního vztahu	522,6	522,6		
VPS - ostatní transfery	70,1	69,7	0,4	
Státní fond životního prostředí	4,2	2,8	1,4	
Státní fond dopravní infrastruktury	16,3			16,3
C e l k e m	44 122,6	43 736,2	370,1	16,3

Z rozpočtu **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** přijaly kraje transfery ve výši 41,2 mld. Kč (v loňském 1. pololetí to bylo 53,3 mld. Kč), převážnou část tvořily dotace na neinvestiční výdaje určené na přímé náklady pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod.). Další prostředky byly použity v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním, na program sociální prevence, prevence kriminality apod.

Z kapitoly **Ministerstvo dopravy** bylo krajům převedeno celkem 1,2 mld. Kč, jednalo se o neinvestiční prostředky určené na úhradu ztráty dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Finanční prostředky, které kraje obdržely z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** ve výši 0,7 mld. Kč byly určeny především na realizaci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst. Další prostředky byly uvolněny v rámci transferů na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a rovněž na neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Dále Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo příspěvkovým organizacím zřízeným kraji přímo (bez prostřednictví rozpočtu kraje) v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách finanční prostředky v celkovém objemu 2,1 mld. Kč.

Kraje ve sledovaném období obdržely rovněž finanční prostředky z kapitoly **Ministerstvo vnitra** ve výši 0,1 mld. Kč. Pevážná část byla uvolněna v rámci neinvestičních transferů do oblasti požární ochrany, další prostředky podpořily například projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality.

Z rozpočtů regionálních rad přijaly kraje v průběhu 1. pololetí celkem 0,9 mld. Kč, převážnou část tvořily prostředky investičního charakteru. Ve srovnání se skutečností předchozího pololetí, je prozatímní čerpání prostředků výrazně nižší (o 3,4 mld. Kč), což je ovlivněno průběhem zveřejňování jednotlivých výzev ze strany řídicích orgánů či průběhem podávání žádostí o platbu ze strany žadatelů. Předpokládáme, že ve 2. pololetí dojde ke zrychlení uvolňování prostředků na realizované projekty.

V rámci převodů z vlastních fondů zaúčtovaly kraje do svých příjmů 0,2 mld. Kč, v pololetí loňského roku to bylo 0,1 mld. Kč.

Celkové výdaje krajů v průběhu pololetí činily **66,7 mld. Kč** (plnění rozpočtu 44,8 %). Oproti srovnatelnému období předchozího roku klesly výdaje krajů o 1,4 mld. Kč, což také znamená, že výdaje v tomto pololetí byly o 0,6 mld. Kč nižší nežli v pololetí 2009.

Běžné výdaje krajů činily **61,0 mld. Kč** a proti pololetí předchozího roku byly vyšší pouze o 0,4 mld. Kč. Skutečnost, že běžné výdaje krajů v období 1. pololetí se třetím rokem pohybují zhruba na stejné úrovni naznačuje, že kraje přistoupily k realizaci řady úsporných opatření při zajišťování běžné provozní činnosti.

V rámci běžných výdajů byl zaznamenán nárůst výdajů zejména na objemově nejvýznamnější položce, kterou jsou neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím. Kraje na tyto účely vynaložily 26,8 mld. Kč, což je o 1,1 mld. Kč více nežli v pololetí předchozího roku (patří sem zejména transfery školským právnickým osobám zřizovaným kraji a obcemi, veřejným zdravotnickým zařízením a zařízením sociální péče, veřejným výzkumným institucím a dalším příspěvkovým organizacím, jejichž zřizovatelem jsou kraje).

V ostatních hlavních položkách běžných výdajů byl naopak vykázán pokles oproti pololetí předchozího roku, a to i u výdajů, které v předchozích obdobích zaznamenávaly pravidelný nárůst (např. výdaje na nákup vody, paliv, energie, služby a ostatní nákupy). Relativně největší pokles (zhruba o 80 %) byl vykázán na položce neinvestiční transfery obyvatelstvu, důvodem je utlumení proplácení regulačních poplatků ve zdravotnictví, které bylo zaúčtováno na položce „dary obyvatelstvu“ (v předchozím pololetí vynaložily kraje na tyto účely 254,1 mil. Kč, v letošním pololetí to bylo jen 50,3 mil. Kč).

Tabulka č. 64: Výdaje krajů k 30. červnu v letech 2009 – 2011 (v mil. Kč)

	2009	2010	2011	Index	
				2010/ 2009	2011/ 2010
I. Běžné výdaje	60 789,1	60 649,5	61 023,0	99,8	100,6
z toho:					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	973,0	1 034,9	1 058,6	106,4	102,3
Nákup materiálu	119,1	124,6	121,4	104,6	97,4
Nákup vody, paliv, energ. služeb a ost. nákupy	1 800,5	2 191,9	2 162,0	121,7	98,6
Výdaje na dopravní obslužnost	4 578,3	6 121,6	6 037,8	133,7	98,6
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	1 808,9	1 867,1	1 890,8	103,2	101,3
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	23 687,0	21 479,5	20 757,9	90,7	96,6
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	25 397,4	25 749,8	26 843,8	101,4	104,2
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	244,7	254,1	50,3	103,8	19,8
II. Kapitálové výdaje	6 323,7	7 445,5	5 643,0	117,7	75,8
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	3 850,6	3 981,6	2 973,1	103,4	74,7
Investiční transfery podnikatel. subjektům	183,3	163,3	295,0	89,1	180,6
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	54,0	40,0	59,2	74,1	148,0
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 339,4	2 225,1	1 103,7	166,1	49,6
Výdaje celkem	67 112,8	68 095,0	66 666,0	101,5	97,9

Kapitálové výdaje krajů dosáhly 5,6 mld. Kč, což znamená pokles proti pololetí předchozího roku o 1,8 mld. Kč, tj. téměř o jednu čtvrtinu. Dosavadní plnění předpokladů rozpočtu

dosáhlo 21,5%. Vývoj v oblasti investičních aktivit krajů byl v tomto pololetí výrazně odlišný od pololetí předchozích dvou let, kdy se kapitálové výdaje zvyšovaly (v pololetí 2010 vzrostly oproti srovnatelnému předchozího roku o 1,1 mld. Kč, v pololetí 2009 to bylo o 1,2 mld. Kč).

K poklesu výdajů došlo především v obou objemově nejvýznamnějších položkách, kterými jsou investiční nákupy a související výdaje (o 1,0 mld. Kč) a investiční transfery příspěvkovým organizacím (pokles o 1,1 mld. Kč), snížily se rovněž výdaje na nákup akcií a majetkových podílů (o 0,1 mld. Kč). Nárůst byl naopak vykázán na položkách, které zpravidla tvoří velmi malou část kapitálových výdajů krajů, tj. investiční transfery podnikatelským subjektům a investiční transfery neziskovým a podobným organizacím.

Úsporné hospodaření krajů přispělo k dosažení výsledného přebytku hospodaření krajských rozpočtů ve výši 3,6 mld. Kč.

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen obcí) dosáhly **134,6 mld. Kč**, proti pololetí minulého roku byly nižší o 8,4 mld. Kč (tj. o 5,8 %). Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 44,9 %. K poklesu příjmů došlo ve všech hlavních příjmových skupinách. Objem daňových příjmů, které tvoří nejvýznamnější zdroj příjmů obecních rozpočtů, se meziročně snížil o 1,9 %, jejich podíl na celkových příjmech obcí se však vzhledem k poklesu ostatních částí příjmů meziročně zvýšil o 2,2 procentního bodu. K největšímu poklesu došlo v části kapitálových příjmů, jejichž objem klesl oproti pololetí předchozího roku zhruba na polovinu, nedaňové příjmy se snížily o 4,0 % a přijaté transfery o 7,2 %.

Objem vlastních příjmů dosáhl celkové výše 91,0 mld. Kč a oproti pololetí předchozího roku byl nižší zhruba o 5,0 mld. Kč, přesto ve struktuře příjmů došlo k mírnému posílení váhy vlastních příjmů, jejich podíl na celkových příjmech obcí činil 67,6 %, v pololetí minulého roku to bylo 67,1 %.

Tabulka č. 65: Příjmy obcí a DSO v 1. pololetí 2011 (v mil. Kč)

	skutečnost k 30.6.2010	rozpočet 2011		skutečnost k 30.6.2011	% plnění rozpočtu	Index 2011/ 2010
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	75 459,3	152 500,0	152 500,0	74 027,5	48,5	98,1
z toho:						
daně z příjmů fyzických osob	15 167,0	36 800,0	36 800,0	15 189,7	41,3	100,1
daně z příjmů právnických osob	20 841,2	32 000,0	32 000,0	18 024,7	56,3	86,5
daň z přidané hodnoty	27 105,1	60 400,0	60 400,0	28 418,6	47,1	104,8
daně a poplatky z vybr. činností	7 241,1	13 600,0	13 600,0	7 222,5	53,1	99,7
daň z nemovitostí	5 106,8	9 700,0	9 700,0	5 169,7	53,3	101,2
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	14 084,2	29 000,0	29 000,0	13 516,1	46,6	96,0
III. Kapitálové příjmy	6 425,2	15 080,0	15 080,0	3 470,2	23,0	54,0
Vlastní příjmy	95 968,7	196 580,0	196 580,0	91 013,8	46,3	94,8
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	46 979,0	89 091,2	103 155,4	43 616,3	42,3	92,8
Příjmy celkem (po konsolidaci)	142 962,4	285 671,2	299 735,4	134 621,5	44,9	94,2

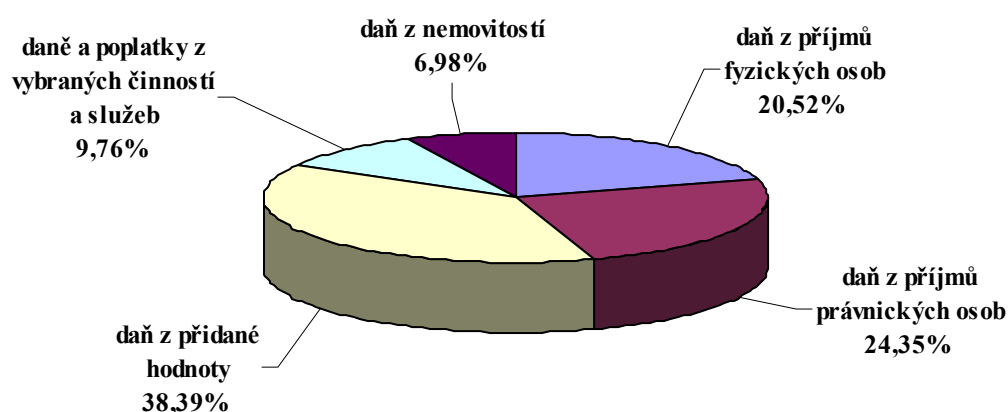
Daňové příjmy obcí dosáhly **74,0 mld. Kč** a oproti srovnatelnému období předchozího roku byly nižší o 1,4 mld. Kč. Plnění předpokladů rozpočtu činilo 48,5 %, v pololetí loňského roku bylo plnění rozpočtu mírně vyšší (48,9 %).

Celkový výnos daně z příjmu fyzických osob dosáhl stejné hodnoty jako v pololetí předchozího roku, tj. 15,2 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 41,3 %). Nárůst příjmů byl vykázán u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část daně z příjmů fyzických osob. Její výše činila 12,8 mld. Kč,

tj. o 0,4 mld. Kč více oproti pololetí předchozího roku (plnění rozpočtu činilo 45,6 %). Růst příjmů byl vykázán také u daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů, která zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby. Obce z této daně zaúčtovaly do svých příjmů 1,1 mld. Kč, což je o 0,1 mld. Kč více oproti pololetí minulého roku. Naproti tomu o více než čtvrtinu poklesl výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, vykázáný objem 1,3 mld. Kč byl o 0,5 mld. Kč nižší.

Daň z příjmů právnických osob dosáhla celkem 18,0 mld. Kč, což znamená snížení oproti pololetí minulého roku o 2,8 mld. Kč. Pokles byl vykázán výhradně u daně z příjmů právnických osob zahrnující daň ze zisku a kapitálových výnosů, její objem dosáhl 12,6 mld. Kč, zatímco v pololetí předchozího roku to bylo 15,7 mld. Kč (částečný pokles příjmů z této daně byl předpokládán v rozpočtu na rok 2011). Daň z příjmů právnických osob za obce, kdy poplatníkem je obec naopak vzrostla, dosáhla 5,4 mld. Kč, to je o 0,2 mld. Kč více.

Graf č. 31: Struktura daňových příjmů obcí a DSO k 30.6.2011

Výnos daně z přidané hodnoty, která tvoří objemově nejvýznamnější daňový příjem obcí, dosáhl 28,4 mld. Kč. Proti pololetí minulého roku se výnos daně zvýšil o 1,3 mld. Kč (plnění rozpočtu 47,1 %).

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly v souhrnu stejné výše jako v pololetí předchozího roku, to je 7,2 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 53,1 %). Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, které tvoří největší část této skupiny příjmů, byly zaúčtovány ve zhruba stejné výši jako v loňském pololetí, tj. 4,1 mld. Kč, rovněž příjem obcí ze správních poplatků, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, zůstal na stejné úrovni jako v předchozím pololetí, tj. 1,3 mld. Kč.

Mírný nárůst příjmů byl zaznamenán pouze v části místních poplatků z vybraných činností a služeb, dosáhly celkové výše 1,3 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více nežli v pololetí minulého roku (jedná se o poplatky za účelem zdanění, často i regulace určitých aktivit, či vyjadřující místní specifikum, například poplatky za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatky za užívání veřejného prostranství, poplatky ze psů, poplatky za lázeňský a rekreační pobyt, poplatky za ubytovací kapacity, poplatky ze vstupného).

Objem ostatních odvodů z vybraných činností a služeb dosáhl 0,5 mld. Kč a oproti pololetí předchozího roku se snížil o 0,2 mld. Kč. Největší část těchto příjmů (0,4 mld. Kč) představuje odvod části výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely, dále do této skupiny patří příjmy za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů za řidičské oprávnění a ostatní odvody z vybraných činností.

Výnos daně z nemovitostí, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl 5,2 mld. Kč, to je o 0,1 mld. Kč více oproti pololetí minulého roku. Vývoj byl odlišný od pololetí roku 2010, kdy daň z nemovitostí byla nejrychleji rostoucím daňovým příjmem obcí (příjem z daně z nemovitostí se v pololetí 2010 zvýšil oproti pololetí předchozího roku o 1,8 mld. Kč). K vysokému nárůstu přispěly dvě novely zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, přijaté v roce 2009, které znamenaly jednak ukončení patnáctiletého osvobození od platby daně pro majitele novostaveb a jednak dvojnásobné zvýšení základní sazby daně z nemovitostí, s výjimkou sazby daně u staveb sloužících pro tzv. ostatní podnikatelskou činnost.

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány v souhrnné výši **13,5 mld. Kč** a oproti pololetí minulého roku byly nižší o 0,6 mld. Kč. K poklesu došlo zejména na položce příjmy z podílů na zisku a dividend, jejich objem se snížil z 1,4 mld. Kč v pololetí minulého roku na současných 0,3 mld. Kč. Důvodem poklesu je časový posun výplaty dividend z 1. do 2. pololetí. Naopak v objemově nejvýznamnějších částech nedaňových příjmů se příjmy proti pololetí loňského roku zvýšily. Příjmy z pronájmu majetku dosáhly 5,1 mld. Kč (tj. o 0,2 mld. Kč více) a příjmy z vlastní činnosti 3,6 mld. Kč (tj. o 0,4 mld. Kč více), patří sem například příjmy za umístování dětí v předškolních a školních zařízeních, příjmy za odvoz komunálních odpadů zpoplatňovaných na základě smluvního vztahu s majiteli nemovitostí, příjmy za poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, příjmy z prodeje zboží již zakoupeného za účelem prodeje.

Kapitálové příjmy obcí dosáhly **3,5 mld. Kč**, ve srovnání s pololetím minulého roku je to o 2,9 mld. Kč méně. Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 3,1 mld. Kč, což je proti loňskému pololetí o 2,7 mld. Kč méně (příjmy z prodeje pozemků o poklesly o 0,7 mld. Kč a příjmy z prodeje ostatních nemovitostí o 2,0 mld. Kč).

Další součástí příjmů obecních rozpočtů jsou **transfery**, které jsou obcím poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad, mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem transferů, které obce v průběhu pololetí přijaly do svých rozpočtů činil **43,6 mld. Kč**, což je proti pololetí předchozího roku o 3,4 mld. Kč méně. Rozhodující část tvořily transfery ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů, které dosáhly 32,9 mld. Kč, z rozpočtů krajů obce získaly 1,2 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 2,8 mld. Kč. Zbývající 6,7 mld. Kč převedly obce do rozpočtů z vlastních účelových fondů. Objem převodů z vlastních fondů obcí byl o 0,5 mld. Kč nižší nežli v pololetí minulého roku.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace poskytované z kapitoly Všeobecná pokladní správa v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hlavního města Prahy, tzv. ostatní dotace v kapitole Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V rozpočtu na rok 2011 byl stanoven celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl. m. Prahy ve výši 10,1 mld. Kč. V rámci této souhrnné částky bylo určeno na: příspěvek na školství 1,5 mld. Kč, dotace na vybraná

zdravotnická zařízení 0,04 mld. Kč, příspěvek na výkon státní správy 8,4 mld. Kč a dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím 0,2 mld. Kč.

Ve stanovení objemu finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy pro rok 2011 se výrazně promítla úsporná opatření zapracovaná ve státním rozpočtu. Jednak nebyla (stejně jako v předchozím roce) valorizována výše jednotlivých příspěvků a v celkových objemech byly promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel, žáků, lůžkových kapacit apod. Především však došlo ke snížení objemu příspěvku na výkon státní správy, který je určen na částečnou úhradu výdajů obcí spojených s výkonem státní správy.

V rozpočtu na rok 2011 byl **celkový objem příspěvku na výkon státní správy stanoven ve výši 8,4 mld. Kč, tj. o 1,8 mld Kč méně ve srovnání s rokem 2010**. Krácení bylo provedeno dodatečným násobením zjištěné hodnoty příspěvku koeficientem 0,824 v závěru propočtu (způsob konstrukce příspěvku na výkon státní správy se proti roku 2010 v zásadě neměnil). Tímto způsobem bylo zohledněno krácení prostředků s cílem dosáhnout úspor v rámci finančních vztahů k rozpočtům obcí a rozpočtu hl. m. Prahy v kapitole Všeobecná pokladní správa schválených v usnesení vlády č. 563/2010. V případě hl. m. Prahy se jednalo o snížení příspěvku o 0,2 mld. Kč, u ostatních obcí o částku ve výši 1,6 mld. Kč. Současně však bylo předpokládáno, že obce budou participovat v souladu s platnou úpravou rozpočtového určení daní na dodatečných daňových příjmech plynoucích z realizace opatření obsažených v programovém prohlášení vlády (např. zdanění příspěvků na stavební spoření) a z dalších opatření, která mají vliv na daňové příjmy obcí (např. snížení slevy na poplatníka).

Počátkem roku 2011 byla provedena analýza s cílem zjistit dopady snížení příspěvku na výkon státní správy na jednotlivé obce a zároveň ověřit, zda bude kompenzace snížení tohoto příspěvku formou navýšení daňových příjmů obcí v systému rozpočtového určení daní dostatečná. Výsledky analýzy prokázaly, že kompenzace snížení příspěvku na výkon státní správy pro obce formou participace na dodatečných daňových příjmech je v případě některých obcí nedostatečná (daňové příjmy obcí definované zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, jsou přerozdělovány na základě jiných kritérií než příspěvek na výkon státní správy pro obce). Ministerstvo financí proto v rámci návrhu novely zákona č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu na rok 2011, který byl předložen do Poslanecké sněmovny v lednu 2011, navrhlo zvýšit v kapitole Všeobecná pokladní správa specifický ukazatel „Další prostředky pro územní samosprávné celky“ o částku 179,8 mil. Kč a vytvořit v rámci tohoto ukazatele novou položku pod názvem „Částečná kompenzace snížení příspěvku na výkon státní správy v roce 2011 pro obce s největším ekonomickým dopadem z tohoto snížení“. Tento objem odpovídal možnostem schváleného státního rozpočtu a činil zhruba 10 % z celkového snížení příspěvku na výkon státní správy pro obce. Z nově vytvořené položky měla být nejvíce postiženým obcím poskytnuta v roce 2011 jednorázová mimořádná dotace ve výši 50 % ztráty (rozdíl mezi očekávaným navýšením daňových příjmů obce podle zákona o rozpočtovém určení daní a ztrátou ze snížení příspěvku na výkon státní správy pro obce v roce 2011). Při projednávání vládního návrhu novely zákona, kterým se mění zákon č. 433/2010 Sb., byl pozměňovacím návrhem objem prostředků určených k „částečné kompenzaci snížení příspěvku na výkon státní správy v roce 2011 pro obce s rozšířenou působností s ekonomickým dopadem z tohoto snížení“ navýšen na 220,6 mil. Kč.

V návaznosti na výše uvedené uvolnilo Ministerstvo financí v květnu t.r. prostřednictvím rozpočtů krajů jednorázovou mimořádnou dotaci příslušným obcím s rozšířenou působností v celkové výši 220,6 mil. Kč (seznam celkem 188 obcí byl stanoven v Příloze usnesení Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 6. dubna 2011).

V rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy přijaly obce v měsíčních splátkách celkem 5,1 mld. Kč.

V rámci ostatních dotací z kapitoly Všeobecná pokladní správa přijaly obce a hl. m. Praha v průběhu pololetí celkem 1,1 mld. Kč. Převážnou část tvořily dotace na činnosti vykonávané obcemi s rozšířenou působností v oblasti sociálně právní ochrany dětí (0,5 mld. Kč).

Významnou část rozpočtových příjmů obcí, představují **transfery** poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a také ze státních fondů. V průběhu pololetí přijaly obce ze státního rozpočtu (bez kapitoly VPS) a ze státních fondů finanční prostředky v celkové výši **26,7 mld. Kč**, to je o 0,6 mld. Kč méně oproti srovnatelnému období předchozího roku.

Největší objem finančních prostředků přijaly obce z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí**. Celková výše přijatých transferů činila 13,5 mld. Kč, oproti pololetí předchozího roku to znamená snížení o 0,6 mld. Kč. Rozhodující část představují transfery určené na příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a transfery na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým občanům apod., jejichž výplatu příjemcům zprostředkovávají obce a hl.m. Praha.

Další prostředky byly obcím uvolněny na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřených na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Investiční prostředky směřovaly do Programu pořízení a technická obnova majetku ve správě ústavů sociální péče a byly určeny na stavební úpravy zařízení sociální péče v působnosti územních orgánů.

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolnilo navíc příspěvkovým organizacím zřízeným obcemi přímo (bez prostřednictví rozpočtu obce) prostředky ve výši 0,8 mld. Kč, a to v rámci dotačního titulu neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Tabulka č. 66: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů v 1. pololetí 2011 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	6,8	6,8		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	13 481,8	13 423,3	58,5	
Ministerstvo vnitra	90,0	86,2	3,8	
Ministerstvo životního prostředí	2 472,8	94,4	2 378,4	
Ministerstvo pro místní rozvoj	1 464,0	492,3	971,7	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	46,0	5,1	40,9	
Ministerstvo dopravy	182,3	102,8	79,5	
Ministerstvo zemědělství	548,1	87,4	460,7	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	6 567,9	6 567,9		
Ministerstvo kultury	155,3	78,9	76,4	
Ministerstvo zdravotnictví	0,6	0,6		
Národní fond	208,6	22,3	186,3	
Operace státních finančních aktiv	5,0		5,0	
VPS - transfery v rámci souhm. dotačního vztahu	5 089,3	5 089,3		
VPS - ostatní transfery	1 185,2	1 072,0	53,8	59,4
Státní zemědělský intervenční fond	921,3	162,5	758,8	
Státní fond životního prostředí	290,5	9,9	221,5	59,1
Státní fond dopravní infrastruktury	322,6	15,5	307,1	
Státní fond rozvoje bydlení	32,6	14,0	11,8	6,8
Státní fond kinematografie	3,2	0,4	2,8	
C e l k e m	33 073,9	27 331,6	5 617,0	125,3

Z kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** získaly obce transfery ve výši 6,6 mld. Kč, což představuje mírný nárůst oproti srovnatelnému období roku 2010. Převážnou

část těchto účelových prostředků (4,9 mld. Kč) tvoří dotace na přímé náklady na vzdělávání poskytované hl. m. Praze. Dále byly, obdobně jako v minulém roce, podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, program sociální prevence a prevence kriminality. V průběhu sledovaného pololetí byla rovněž uvolněna značná část prostředků na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním, kteří splňují odbornou kvalifikaci podle zákona č. 563/2004 Sb.

Finanční prostředky ve výši 2,5 mld. Kč obdržely obce z kapitoly **Ministerstvo životního prostředí**, značnou část z toho tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů zaměřených na výstavbu a technickou obnovu kanalizací a čističek odpadních vod, revitalizaci vodních nádrží a obnovu ekologické stability krajiny. Další prostředky byly použity na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, snižování rizika povodní, zlepšování kvality ovzduší apod.

Z kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj** přijaly obce účelové prostředky ve výši 1,5 mld. Kč, což je o 0,3 mld. Kč méně oproti pololetí minulého roku. Transfery byly uvolněny na obnovu majetku postiženého živelní pohromou, na obnovu místních komunikací, na podporu regionálního rozvoje apod. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji apod.) a Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.).

Ze **státních fondů** byly v průběhu pololetí uvolněny transfery a půjčky v celkové výši 1,6 mld. Kč. Ze Státního zemědělského intervenčního fondu získaly obce celkem 0,9 mld. Kč. V rámci společných programů EU a ČR směřovaly prostředky především do obnovy a rozvoje obcí, do jejich občanského vybavení a služeb, např. v oblasti školství, zdravotnictví, základní infrastruktury a sportovních aktivit. V rámci ochrany a rozvoje kulturního dědictví venkova byly podpořeny stavební obnovy památkových budov apod. V oblasti lesnictví byly realizovány akce týkající se lesnické infrastruktury a nákupu lesnické techniky.

Ze Státního fondu životního prostředí získaly obce finanční prostředky ve výši 0,3 mld. Kč. Tyto prostředky směřovaly obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, dále byla podpořena opatření na zlepšení stavu ovzduší i půdy. Značná část prostředků byla rovněž uvolněna v rámci Programu GIS – zelená úsporám, který je zaměřený na úspory energie a obnovitelné zdroje energie v rodinných a bytových domech.

Účelové prostředky ve výši 0,3 mld. Kč získaly obce ze Státního fondu dopravní infrastruktury na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Celkové výdaje obcí ve sledovaném období dosáhly **122,6 mld. Kč**, to je 39,8 % úrovně předpokládané rozpočtem. Ve srovnání s pololetím předchozího roku byly výdaje nižší o 2,1 mld. Kč, k poklesu došlo pouze v části kapitálových výdajů.

Běžné výdaje činily **96,0 mld. Kč**, oproti pololetí loňského vzrostly o 1,4 mld. Kč. Ve srovnání s nárůstem běžných výdajů dosahovaných mezi pololetími v předchozích letech se jedná o dosud nejnižší nárůst.

Náklady na nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy, které tvoří největší skupinu výdajů byly vykázány ve výši 22,7 mld. Kč, v pololetí loňského roku to bylo 23,7 mld. Kč. Ke snížení výdajů došlo také na položce nákupy materiálu, jejichž objem 1,7 mld. Kč byl o 0,1 mld. Kč nižší.

Výdaje na neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím činily 16,8 mld. Kč a proti pololetí předchozího roku byly vyšší o 0,9 mld. Kč.

Objem neinvestičních transferů obyvatelstvu dosáhl 12,9 mld. Kč, ve srovnání s loňským pololetím byl nižší o 0,4 mld. Kč; jedná se především o prostředky na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým a prostředky na příspěvek na péči, jejichž výplatu příjemcům zprostředkovávají obce a hl.m. Praha. Celkový objem vyplacených sociálních dávek činil 12,6 mld. Kč, což je o 0,4 mld. Kč méně nežli v pololetí předchozího roku.

Na platy a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojištění placeného zaměstnavatelem vynaložily obce zhruba stejnou částku jako v pololetí minulého roku, tj. 15,5 mld. Kč. Výdaje obcí na zajištění dopravní obslužnosti činily 2,2 mld. Kč a proti loňskému pololetí vzrostly o 0,1 mld. Kč.

Nejvyšší nárůst v absolutním i relativním vyjádření byl vykázán ve výdajích na neinvestiční transfery podnikatelským subjektům, jejich objem činil 9,0 mld. Kč (o 1,4 mld. Kč více nežli v pololetí loňského roku).

Objem neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím (5,5 mld. Kč) byl vyšší oproti pololetí minulého roku zhruba o 0,2 mld. Kč.

Tabulka č. 67: Výdaje obcí a DSO k 30. červnu v letech 2009 – 2011 (v mil. Kč)

	2009	2010	2011	Index	
				2010 / 2009	2011 / 2010
I. Běžné výdaje	89 401,4	94 526,2	95 962,6	105,7	101,5
z toho:					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	10 675,9	11 744,7	11 749,8	110,0	100,0
Nákup materiálu	1 830,6	1 821,6	1 714,3	99,5	94,1
Nákup vody, paliv, energ. služeb a ost. nákupy	21 910,7	23 690,3	22 656,8	108,1	95,6
Výdaje na dopravní obslužnost	1 011,5	2 069,3	2 226,0	204,6	107,6
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	7 892,7	7 554,5	8 996,9	95,7	119,1
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	5 288,7	5 281,5	5 454,9	99,9	103,3
Neinvestiční transfery příspěv. a podob. org.	15 381,9	15 882,5	16 765,8	103,3	105,6
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	12 620,1	13 358,9	12 938,2	105,9	96,9
z toho: sociální dávky	12 350,1	13 014,7	12 568,3	105,4	96,6
II. Kapitálové výdaje	27 187,5	30 157,8	26 603,8	110,9	88,2
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	22 822,9	26 534,3	23 560,6	116,3	88,8
Nákup akcií a majetkových podílů	269,6	385,1	166,5	142,8	43,2
Investiční transfery podnikatel. subjektům	2 739,4	875,6	908,2	32,0	103,7
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	124,9	194,6	118,6	155,8	60,9
Investiční transfery příspěvk. organizacím	499,8	663,1	588,4	132,7	88,7
Výdaje celkem	116 588,9	124 684,0	122 566,4	106,9	98,3

Kapitálové výdaje obcí činily 26,6 mld. Kč, což znamená meziroční snížení o 3,6 mld. Kč. Poklesu výdajů byl zaznamenán ve všech hlavních skupinách kapitálových výdajů s výjimkou investičních transferů podnikatelským subjektům, jejich dosažený objem 0,9 mld. Kč však byl proti pololetí minulého roku vyšší pouze o desítky milionů.

Výdaje na investiční nákupy a související výdaje, které představují největší podíl na kapitálových výdajích, činily 23,6 mld. Kč a byly tak o 3,0 mld. Kč nižší oproti pololetí minulého roku. Výdaje na nákup akcií a majetkových byly zaúčtovány ve výši 0,2 mld. Kč (tj. o 0,2 mld. Kč méně), investiční transfery neziskovým a podobným organizacím činily 0,1 mld. Kč a investiční transfery příspěvkovým organizacím 0,6 mld. Kč, v obou těchto skupinách to znamená snížení proti pololetí minulého roku o 0,1 mld. Kč.

4. Příjmy a výdaje regionálních rad

Regionální rady působí již pátým rokem jako řídicí orgány regionálních operačních programů (ustaveny byly k 1.7.2006). Jejich prostřednictvím jsou čerpány finanční prostředky na projekty spolufinancované z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).

Výše příjmů a výdajů, které procházejí rozpočty regionálních rad bezprostředně souvisí s počtem projektů podpořených z regionálních operačních programů a časovým rozložením jejich výběru a realizace (tj. vyhlášení výzev, předkládání projektů, hodnocení a výběr projektů, realizace projektů, uvolňování prostředků příjemcům dotací). Regionální operační programy jsou nyní za polovinou období svého trvání.

Tabulka č. 68: Příjmy a výdaje regionálních rad (v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost k 30.6. 2010	rozpočet 2011		Skutečnost k 30.6.2011	% plnění rozpočtu	Index 2011/2010
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	34,5	50,0	50,0	112,6	225,2	326,4
Kapitálové příjmy	0,1			0,0		
Přijaté transfery (po konsolidaci)	13 609,7	27 861,4	26 873,1	6 859,0	25,5	50,4
z toho:						
- ze státního rozpočtu	13 504,6	27 561,4	26 573,1	6 722,6	25,3	49,8
- z rozpočtu krajů	105,1	300,0	300,0	136,4	45,5	129,8
Příjmy celkem (po konsolidaci)	13 644,2	27 911,4	26 923,1	6 964,8	25,9	51,0
Běžné výdaje (po konsolidaci)	545,6	2 493,4	2 330,6	529,0	22,7	97,0
Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	10 383,1	2 5418,0	24 592,5	4 608,7	18,7	44,4
Výdaje celkem (po konsolidaci)	10 928,7	27 911,4	26 923,1	5 137,7	19,1	47,0
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	2 715,5	0,0	0,0	1 827,1	.	67,3

Rozpočet na rok 2011 vycházel z předpokladu pokračování trendu zahájeného v roce 2009, to znamená růstu počtu podpořených projektů a tím i vyššího objemu finančních prostředků na jejich financování. V kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj, které je zprostředkovatelem toku finančních prostředků z Evropské unie regionálním radám, byly vyčleněny pro realizaci regionálních operačních programů prostředky ve výši 27,6 mld. Kč, převážná část, zhruba 91 %, byla určena na investiční účely. Dotace z rozpočtů krajů, které jsou určeny především na zajištění vlastního provozu regionálních rad byly předpokládány ve výši 0,3 mld. Kč.

Regionální rady v průběhu pololetí zaúčtovaly do svých rozpočtů **příjmy** ve výši **7,0 mld. Kč**, tj. o polovinu méně proti srovnatelnému období předchozího roku, plnění předpokladů rozpočtu činilo 25,5 %. Transfery ze státního rozpočtu z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj činily 6,9 mld. Kč, z rozpočtů krajů bylo poskytnuto 0,1 mld. Kč.

Výdaje regionálních rad činily **5,1 mld. Kč** a proti pololetí minulého roku byly nižší o 5,8 mld. Kč. V souladu se záměry rozpočtu představují rozhodující část výdajů kapitálové výdaje, které činily 4,6 mld. Kč, tj. 89,7 % celkových výdajů. Největší objem kapitálových výdajů směřoval do rozpočtů obcí (2,7 mld. Kč), rozpočtů krajů (0,9 mld. Kč) a podnikatelským subjektům (0,8 mld. Kč). Běžné výdaje činily 0,5 mld. Kč a byly zhruba stejné jako v pololetí předchozího roku.

Hospodaření regionálních rad v 1. pololetí skončilo přebytkem ve výši 1,8 mld. Kč (v pololetí předchozího roku činil přebytek 2,7 mld. Kč).

Příjmy regionálních rad a v návaznosti na to i jejich výdaje byly v 1. pololetí podstatně nižší jak ve srovnání s předpoklady rozpočtu, tak i ve srovnání s výsledky v pololetí předchozího

roku. Vzhledem k tomu, že převádění finančních prostředků státního rozpočtu z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj do rozpočtů jednotlivých regionálních rad a jejich uvolňování příjemcům dotací se odvíjí od průběhu realizace projektů, lze předpokládat, že dosavadní nižší příjmy i výdaje regionálních rad souvisí s časovým rozložením jednotlivých etap realizace programů, a že hlavní váha uvolňování dotací příjemcům bude soustředěna do období druhého pololetí. V průběhu čerpání finančních prostředků se také mohly mírně negativně odrazit problémy v činnosti některých regionálních rad (pozastavení proplácení dotací v souvislosti policejním vyšetřováním v úřadech dvou regionálních rad). Konečné hodnocení bude možné provést až na základě výsledků za celý rok.

Hlavní město Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů pro region soudržnosti Praha spolufinancovaných z prostředků EU přijalo ze státního rozpočtu, z kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj, celkem 0,8 mld. Kč, z toho na realizaci OP Adaptabilita 0,2 mld. Kč a OP Konkurenceschopnost 0,6 mld. Kč.

5. Zadluženost

Ke konci 1. pololetí roku 2011 vykázaly **obce** (vč. jimi zřizovaných příspěvkových organizací) celkový dluh ve výši **81,6 mld. Kč**, což znamená snížení ve srovnání s koncem minulého roku o 1,7 mld. Kč (tj. pokles o 2,0 %).

V celkovém objemu zadluženosti obcí mají nadále nejvyšší váhu bankovní úvěry, jejichž podíl ke konci pololetí mírně klesl a činil téměř 71,5 % celkové zadluženosti. Emitované komunální dluhopisy se na celkové zadluženosti podílely zhruba 19,4 % a zbývající část (9,1 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu, státních fondů (Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond životního prostředí) a ostatní dlouhodobé závazky.

Tabulka č. 69: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR od roku 2001 (v mld. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	k 30.6.2011
Úvěry	22,6	27,3	35,2	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	58,3
Komunální dluhopisy	13,3	15,9	21,7	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	15,8
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	12,4	12,6	13,5	12,4	11,8	10,9	9,9	10,0	10,1	7,6	7,5
Celkem	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	81,6

V průběhu 1. pololetí přijaly obce úvěry a půjčky ve výši 5,1 mld. Kč a uhradily splátky jistin ve výši necelých 6,8 mld. Kč, tzn. převažovalo splácení úvěrů a půjček nad jejich čerpáním. Tento fakt se pozitivně projevil na už zmíněném poklesu celkového dluhu. Kromě toho došlo v průběhu 1. pololetí k uhrazení dvou emisí komunálních dluhopisů hl. m. Prahy v celkové výši 5,0 mld. Kč a nové emise komunálních dluhopisů ve stejné hodnotě. Z tohoto důvodu se hodnota vydaných komunálních dluhopisů k 30. 6. 2011 nezměnila.

Na celkové zadluženosti obcí se stále výrazně podílí zadluženost čtyř největších měst (hlavní město Praha a města Brno, Ostrava a Plzeň), jejichž dluh tvoří 48,4 % celkové zadluženosti obcí. Celková výše dluhu vykázaná těmito městy činila ke konci pololetí 39,5 mld. Kč. I přes mírný pokles celkového dluhu těchto největších měst oproti stavu vykázanému ke konci loňského roku došlo k mírnému nárůstu jejich podílu na celkovém dluhu všech obcí o 0,3 p.b.

Tabulka č. 70: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí od roku 2001 (v mld. Kč)

Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	k 30.6.2011
Celková zadluženost obcí v ČR	48,3	55,8	70,4	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	81,6
Zadluženost 4 největších měst	24,2	29,6	42,4	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	39,5
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	50,1	53,0	60,2	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	48,4

Dobrovolné svazky obcí vykázaly ke konci pololetí zadluženost ve výši **2,4 mld. Kč**, ve srovnání s koncem roku 2010 se dluh snížil o 0,3 mld. Kč. Dluh je tvořen především úvěry, které činí 2,1 mld. Kč, zbývající část představují zejména přijaté návratné finanční výpomoci. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury a na akce související s ochranou životního prostředí.

Kraje (vč. jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly dluh ve výši **19,6 mld. Kč**, z toho úvěry činily 17,4 mld. Kč (kraje dosud neemitovaly žádné komunální dluhopisy). Ve srovnání s koncem předchozího roku se zadluženost krajů zvýšila o 2,5 % (tj. o 0,5 mld. Kč). Některé kraje zahájily nebo pokračují v čerpání úvěrů poskytnutých Evropskou investiční bankou, které jsou využívány zejména na akce spojené s investicemi do regionální infrastruktury. Čerpání úvěrů bývá rozloženo do několika tranší se splatností 10 až 25 let.

Tabulka č. 71: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR v letech 2003 – 2010 (v mld.Kč)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	k 30.6.2011
Úvěry	0,2	0,4	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	17,4
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,1	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,2
Celkem	1,3	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	19,6

Regionální rady vykázaly k 30. 6. 2011 velmi nízkou zadluženost, její hodnota byla shodná s hodnotou vykázanou za rok 2010, a sice **1,0 mil. Kč**. Celá tato částka představuje přijatou návratnou finanční výpomoc mezi rozpočty. Regionální rady i nadále hospodaří bez přijatých úvěrů.

Územní rozpočty k 30.6.2011 vykázaly v souhrnu zadluženost¹⁹²⁰ ve výši **103,6 mld. Kč**, což je o 1,4 % méně než ke konci předchozího roku.

¹⁹ Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 456, 457, 459 a 463 (do konce roku 2009 byly do údajů zahrnovány stavy na syntetických účtech 272, 281, 282, 283, 289, 322, 951, 953, 958, 959).

²⁰ Údaje aktuální k 16.8.2011